

drs. Ewout P. Cassee
wethouder ruimtelijke ordening, grondbeleid en
regionale samenwerking

Jan Nieuwenburg
Wethouder volkshuisvesting, economische en sociale zaken
onderwijs en jeugdbeleid

Aan de leden van de commissie ontwikkeling

Datum 18 februari 2014
Ons kenmerk 2013/
Contactpersoon JA Polman
Doorkiesnummer 0235113548
E-mail j.polman@haarlem.nl
Onderwerp Stand van zaken project Erfgoed en Ruimte

Geachte leden,

Op 12 september jl. heeft u ingestemd met de conceptnota aanpak Erfgoed en Ruimte. Met deze brief willen wij u informeren over de stand van zaken met betrekking tot dit project.

Erfgoedkaart Haarlem

Centraal in dit project staat de ontwikkeling van een (interactieve)¹ Erfgoedkaart Haarlem met een bijbehorend beleidskader. In dat beleidskader wordt onder meer de opzet en werkwijze van de Erfgoedkaart toegelicht en uitgewerkt. In het beleidskader worden ook de protocollen vastgelegd over het proces en het beheer van de kaart.

Bij het opstellen van de Erfgoedkaart is aangesloten bij de gebiedstypologieën uit de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (NRK). Per gebiedstypologie worden in verschillende kaartlagen de waardevolle stedenbouwkundige structuren en bijzondere objecten opgenomen en kort toegelicht. De Erfgoedkaart zal verder bestaan uit een aantal hoofdthema's, zoals de historische kaarten, de archeologische beleidskaart en kaartlagen met onder meer de water-, groen- en verkeersstructuur. De Erfgoedkaart wordt samen met het beleidskader een bijlage bij de Nota Ruimtelijke Kwaliteit (net als de Nota Dak).

De Erfgoedkaart heeft een aantal doelen.

- Met de kaart als basis wordt erfgoed inzichtelijk gemaakt en wordt daarmee een essentieel afwegingskader waarmee bij ruimtelijke ontwikkelingen nadrukkelijk rekening gehouden moet worden.

¹ De Erfgoedkaart zal eerst alleen intern (via intranet) digitaal raadpleegbaar zijn. Uitgangspunt is dat de erfgoedkaart bij de Haarlemse website fase 2 ook extern toegankelijk wordt.

Haarlem

2

- De informatie op de Erfgoedkaart dient als basis voor ontwerpers bij ruimtelijke ontwikkelingen (ontwerpen met respect voor de Haarlemse geschiedenis).
- Erfgoed wordt met deze kaart toegankelijk voor een brede doelgroep (bewoners, bedrijven) en kan zo een bijdrage leveren aan het creëren van draagvlak voor bescherming en behoud van ons erfgoed. Ook kan de kaart voor educatieve – en toeristische doeleinden worden gebruikt.
- De kaart dient waar mogelijk als basis voor een juridische verankering en daarmee een daadwerkelijke bescherming van ons erfgoed in bestemmingsplannen.

Aanpak en werkwijze

Bij dit project is aansluiting gezocht bij de aanpak en werkwijze die de gemeente Leiden heeft gehanteerd bij het opstellen van hun Cultuurhistorische Atlas Leiden.

Gestart is met een inventarisatie van wat er allemaal al is aan bronnen (analoog en digitaal). Zo beschikt Haarlem over Historische kaarten die als kaartlaag opgenomen zullen worden. Uiteraard is bekend waar de rijks- en gemeentelijke monumenten liggen. Veel beeldbepalende panden zijn al geïnventariseerd en beschreven en van verschillende wijken bestaan uitvoerige stedenbouwkundige studies. Verder biedt het uitvoerige onderzoek van de Vereniging Haerlem naar de wederopbouwarchitectuur en beeldende kunst in Haarlem een schat aan informatie. Onderzocht is welke erfgoed informatie nu al is opgenomen in het Haarlemse geoinformatiesysteem “Stroomlijn”. Hierin zijn bijvoorbeeld alle locaties van de monumentale- en herdenkingsbomen al vastgelegd inclusief informatie over naam en leeftijd.

De vervolgstap bestaat uit het op basis van gebiedstypologieën uit de NRK in kaart brengen van de waardevolle stedenbouwkundige- en groenstructuren en objecten in die gebieden. In deze fase zitten we op dit moment.

Participatie, communicatie en inspraak

De conceptnota Aanpak Erfgoed & Ruimte heeft na behandeling in de commissie tot begin november 2013 ter inzage gelegen. Er is een aantal reacties binnengekomen, maar die hebben vooral betrekking op concrete locaties. Indieners vragen deze locaties nu reeds te beschermen. Aan de indieners is een schriftelijke reactie gestuurd waarin opzet en aanpak van dit project is toegelicht. In het Beleidskader Erfgoed en Ruimte komt een communicatieparagraaf met daarin de wijze waarop communicatie, participatie en inspraak worden geregeld in dit project.

Samenwerking met de Historische Vereniging Haerlem

De Vereniging Haerlem zit met twee leden in de gemeentelijke projectgroep Erfgoed en Ruimte. Op deze wijze wordt optimaal gebruik gemaakt van de kennis en ervaring van de Vereniging en vindt direct terugkoppeling naar de Vereniging plaats.

Haarlem

3

Erfgoed en bestemmingsplannen

Alleen het inventariseren en op de Erfgoedkaart opnemen van Haarlems erfgoed levert geen daadwerkelijke bescherming op van dat erfgoed.

Om nu nog onbeschermd erfgoed te beschermen biedt het bestemmingsplan mogelijkheden. In de regels van het bestemmingsplan kunnen hiervoor aanvullende beschermende voorschriften worden opgenomen. Dit gebeurt al voor beeldbepalende gebouwen (de zgn. orde-2 panden) binnen het beschermd stadsgezicht. De inventarisatie en bescherming van beeldbepalende gebouwen buiten het beschermd stadsgezicht is inmiddels ook doorgevoerd bij het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen voor die gebieden.

Hoe waardevolle stedenbouwkundige structuren buiten het beschermd stadsgezicht beter kunnen worden beschermd wordt in het kader van dit project nader uitgewerkt.

Aansluiting bij de Regio

Erfgoed houdt niet op bij de gemeentegrens. Het samenbrengen van kennis over de geschiedenis van de regio en het gaan benoemen van de gezamenlijke identiteit is van belang voor het positioneren van Zuid-Kennemerland.

In samenwerking met de Cultuurcompagnie Noord Holland organiseert Haarlem begin maart een eerste regionale bijeenkomst (atelier) waarin dit onderwerp verder wordt uitgediept.

Ideeën voor de toekomst

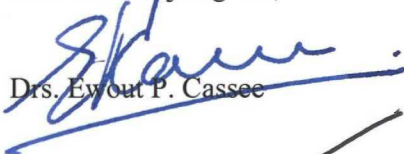
In de Erfgoedkaart worden tastbare zaken zoals waardevolle objecten en stedenbouwkundige structuren vastgelegd. De kaart leent zich niet om ook de “verhalen van Haarlem” vast te leggen. Helaas, want veel Haarlemse geschiedenis verdwijnt daardoor met het overlijden van “de verteller”. Er zijn mogelijkheden om de “verhalen van Haarlem” ook voor de toekomst vast te leggen.

Zo wordt in samenwerking met de Provincie Brabant een “Erfgoedwikipedia” ontwikkeld. Iets voor Haarlem?

Planning

Gestreefd wordt medio 2014 de opzet van de Erfgoedkaart Haarlem inclusief ontwerp-beleidskader in de commissie Ontwikkeling te agenderen. Daarna kan het ontwerp de inspraak in. Het beleidskader Erfgoed en Ruimte kan vervolgens eind 2014 worden vastgesteld. De Erfgoedkaart blijft een dynamisch instrument.

Met vriendelijke groet,

Drs. Ewout P. Cassee

Jan Nieuwenburg

